

Κείμενο 1

[Προκλήσεις για την οικονομία των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης]

Απόσπασμα από το άρθρο με τίτλο «Κοινωνική προστασία και προκλήσεις του ευρωπαϊκού κράτους πρόνοιας» των Γ. Νοικοκυράκη, Π. Σαράφη, πηγή: <https://www.researchgate.net>, προσπελάστηκε στις 12.10.2022.

Όλες οι χώρες της ΕΕ σήμερα είναι αντιμέτωπες με μια σειρά προκλήσεων που συνδέονται με το εργασιακό και το παραγωγικό μοντέλο, τη διεθνοποίηση της οικονομίας, την ανεργία, τις δημογραφικές μεταβολές, την αλλαγή της δομής της οικογένειας, τη μετανάστευση, τη γήρανση του πληθυσμού, οι οποίες σε συνδυασμό με την παγκόσμια οικονομική κρίση οδηγούν σε περαιτέρω όξυνσή τους.

Τα δεδομένα αυτά αλλάζουν τους όρους άσκησης της κοινωνικής πολιτικής. Η μεγαλύτερη πρόκληση είναι οι δημογραφικές μεταβολές, δηλαδή η γήρανση του πληθυσμού, ως αποτέλεσμα της μείωσης της γεννητικότητας και της αύξησης του προσδόκιμου ζωής. Ο αριθμός των συνταξιούχων είναι συνεχώς αυξανόμενος και πρέπει να συντηρείται από έναν μειούμενο αριθμό ενεργών εργαζομένων. Ο επαναπροσδιορισμός του συμβολαίου μεταξύ των γενεών επιβάλλεται και στην Ελλάδα. Αντικείμενο προβληματισμού σε όλες τις χώρες είναι η συμμετοχή των ηλικιωμένων στην παραγωγή, ενώ η οικογενειακή πολιτική θα πρέπει να παρέχει τη δυνατότητα στους νέους γονείς, και ιδίως στη γυναίκα-μητέρα, να συνδυάζουν ισορροπημένα την επαγγελματική τους καριέρα με τη φροντίδα των παιδιών.

Μια σημαντική πρόκληση συνιστούν οι μεταβολές που έχουν λάβει χώρα στην αγορά εργασίας, η οποία έχει οδηγήσει σε ανεργία, κυρίως τις γυναίκες και τους νέους (χάσμα μεταξύ γενεών στην αγορά). Η εξέλιξη της τεχνολογίας, η αλλαγή του παραγωγικού μοντέλου, η γέννηση ομάδας εργατικού δυναμικού υψηλής εξειδίκευσης, και η συνεχής μείωση των θέσεων απασχόλησης στη βιομηχανία προκαλούν τον σοβαρό περιορισμό των θέσεων εργασίας. Παράλληλα, οι άτυπες μορφές εργασίας και απασχόλησης (μερική-προσωρινή απασχόληση, αυτοαπασχόληση, παράλληλη απασχόληση) αναπληρώνουν τους

εργαζόμενους με κανονική σύμβαση εργασίας. Χαρακτηριστικά της εργασίας είναι οι ευέλικτες μορφές εργασίας, η συνεχόμενη καινοτομία, η υψηλή και συνεχής εξειδίκευση, η ποικιλία, η μεταβλητότητα, η προσωρινότητα, η εναλλαγή, η αστάθεια. [...]

Κείμενο 2

[Το σκυφτό κεφάλι]

Γιωργος Παναγιωτίδης (1965 -), Από το «Ίχνη στα όνειρα» εκδόσεις Βακχικών

Ο πατέρας μου υπήρξε ένας φτωχός κατώτερος κρατικός υπάλληλος, κλητήρας κάποιας περιφερειακής οικονομικής εφορίας όπου εκτελούσε πρόθυμα το υπηρετικό έργο του, πάντα με την επίβλεψη και τις οδηγίες, με τη διάθεση ενός Προϊσταμένου. Μετέφερε την αλληλογραφία που έφτανε με το ταχυδρομείο, μετέφερε τα έγγραφα που έπρεπε να διακινηθούν από γραφείο σε γραφείο, μετέβαινε, με εντολή του Προϊσταμένου και μόνο, σε άλλες υπηρεσίες για τη διεκπεραίωση υποθέσεων και, σε ώρες που δεν ήταν σε κάποια εξωτερική υπηρεσία, παρέμενε στο γραφείο του, που βρισκόταν στο τέλος ενός διαδρόμου του ισόγειου, απασχολούμενος με εργασίες που του αναθέτονταν. Ίσως όλα τούτα τον είχαν γονατίσει συναισθηματικά αλλά κρατιόταν όρθιος για την οικογένειά του, για χάρη μου δηλαδή και για να μη φανεί κατώτερος των προσδοκιών της μητέρας μου, παρότι εκείνη μας εγκατέλειψε όταν ήμουν πια δεκαπέντε χρόνων. Εργαζόταν εκτελώντας αδιαμαρτύρητα όλες τις προσταγές, [...] το μόνο που τον βασάνιζε ήταν η υποχρέωσή του να επισημαίνει τις φθορές που επέρχονταν στο κτίριο ή τα έπιπλα και να τις αναφέρει αμέσως, γιατί του είχε γίνει εμμονή η αναζήτηση αυτών των φθορών, είχε εξασκηθεί να τις βλέπει πριν από οποιονδήποτε άλλο και να τις αναφέρει πάλι και πάλι, παρότι τις περισσότερες φορές κανείς δεν τον άκουγε και κανείς δεν έκανε το παραμικρό για τη συντήρηση του κτιρίου και των επίπλων.

Ίσως όλα τούτα συνέτρεξαν στον αποχρωματισμό του χαρακτήρα του, στην ισοπέδωση των ονείρων του, είχε πια σβήσει η ζωντάνια της σκέψης του και είχε μετατραπεί σε ένα υπάκουο ανδρείκελο που δεν μπορούσε να πάρει καμία πρωτοβουλία. Ακόμη και αφού συνταξιοδοτήθηκε, οι συνήθειες που είχε κληρονομήσει από τα χρόνια του κλητήρα, επέμεναν με την ίδια, αμείωτη ένταση. Επειδή όφειλε να μην αποχωρεί ποτέ από την υπηρεσία του πριν ελέγξει και διαπιστώσει ότι έχουν ασφαλιστεί τα γραφεία, οι βιβλιοθήκες και τα αρχεία, ότι έχουν κλειστεί καλά οι πόρτες και τα παράθυρα, ότι έχουν ελευθερωθεί οι πρίζες και γενικά, ότι όλα έχουν καλώς, επαναλάμβανε την ίδια

ιεροτελεστία στο σπίτι μας, πριν βγει για κάποια δουλειά ή πριν κοιμηθεί, έλεγγχε πάντα ότι είναι κλειδωμένη η εξώπορτα, κλειστά τα παράθυρα, η ηλεκτρική κουζίνα, όλα τα φώτα, ότι δεν στάζουν οι βρύσες, ότι το περισσευούμενο φαγητό είναι στο ψυγείο, οι υποχρεώσεις της επόμενης ημέρες στοιβαγμένες στον μπουφέ του καθιστικού, οι λογαριασμοί του ηλεκτρικού, της ύδρευσης, του τηλεφώνου, των κοινοχρήστων, των δόσεων του στεγαστικού δανείου, της εφορίας, ο καλά μελετημένος κατάλογος με τα ψώνια, τα τρόφιμα νωπά και κατεψυγμένα, τα καθαριστικά, τα φάρμακα, τους εορτάζοντες συγγενείς και φίλους ως υποσημείωση. Επειδή του επιβαλλόταν να συμπεριφέρεται με ιδιαίτερη ευπρέπεια και σεβασμό προς τους φορολογούμενους πολίτες δεν θυμάμαι ν' αντιμίλησε ποτέ στη μητέρα μου, όσα χρόνια ήταν μαζί, ούτε καν σ' εμένα να υψώσει φωνή, αλλά πώς, αφού για τον κόσμο που τον γνώριζε ήταν σκυφτό κεφάλι.

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Σε 50 λέξεις να εκθέσεις τις αλλαγές που σημειώνονται στην εργασία, σύμφωνα με το περιεχόμενο του Κειμένου 1.

Μονάδες 10

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Να περιγράψεις με συντομία τον τρόπο με τον οποίο συνδέονται γλωσσικά και νοηματικά η 1^η και η 2^η παράγραφος του Κειμένου 1.

Μονάδες 10

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

Χαρακτηριστικά του άρθρου ως κειμενικού είδους είναι ο επικαιρικός και πληροφοριακός του χαρακτήρας. Να επιβεβαιώσεις αυτά τα γνωρίσματα με δύο αναφορές για τον επικαιρικό χαρακτήρα και τρεις γλωσσικές επιλογές για τον πληροφοριακό του χαρακτήρα.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Να ερμηνεύσεις την επιρροή που ασκεί στην καθημερινότητα και στον χαρακτήρα του πατέρα η εργασία του, σύμφωνα με το Κείμενο 2. Παράλληλα, να εκφράσεις τις σκέψεις που σου προκάλεσε η ανάγνωση του κειμένου αναφορικά με την εργασία και τη σημασία της στη ζωή μας. Οργάνωσε σε 100-150 λέξεις την απάντησή σου.

Μονάδες 15